

Moe Binarová

Exotismus ve francouzské a české literatuře od 18. do 20. století

Oponentský posudek diplomové práce.

Má-li diplomová práce svědčit o tom, že student zvládl určitý způsob myšlení o literatuře, že umí pracovat s uměleckým textem a zároveň využít odborné literatury oboru, pak tato práce svědčí o splnění zadaného úkolu.

Kolegyně Binarová si vybrala téma, k němuž ji přirozeně vedl její zájem o země jejich rodičů, o místa, která sama dobře zná. Ve snaze dobrat se toho, zda a jak česká literatura představuje Tahiti, dospěla až k obecnější otázce, jak v české literatuře vůbec funguje exotické prostředí. Stačí se podívat do seznamu literatury, kterou diplomantka prostudovala, nebo na členění práce do kapitol, abychom viděli, že odrazovým můstkem pro zkoumání jí je mateřská literatura francouzská. K ní pak komparačně vztahuje literaturu českou.

Při otevření práce jsem si říkala, že pojmout celá dvě století literatury, byť jen v úzkém obzoru zvolené problematiky, je opravdu náročný úkol! Předpokládá to projít desítky a desítky titulů dnes už málo známých nebo zapomenutých autorů. Diplomantka tento úkol zvládla, myslím, velmi dobře. Svá zkoumání nakonec soustředila na určitá období, kdy zájem o exotické motivy kulminoval. Z hlediska české literatury dospěla k zajímavému výběru autorů a v práci dokládá, že má dobrý přehled a že se velmi dobře orientuje v českém literárním vývoji.

Za velkou přednost předložené diplomové práce považuji neotřelý, neobyčejně bohatý, často až obrazný jazyk, který přitom autorka používá zcela samozřejmě a přesně. Jsem oponentka, a tak je mým úkolem nejen hodnotit, ale také klást otázky.

Nejsem si jista, že zařazení Polákových, Máchových a Kollárových cestopisných deníků a próz vyhovuje pojmu exotismus. Myslím si, že Itálie v době Máchově nebyla u nás považována za zemi exotickou už proto, že její část patřila širší domovině, tedy k Rakousku. Totéž platí pro Kollárovu cestu do Tyrol. Zdá se, že u obou autorů lze mluvit o jakémsi niterném exotismu, díky jejich utkvělým představám (Kollár) nebo díky jejich vidění světa (Mácha). Stejně tak cesta Sládkova do Spojených států za obživou mohla být v té době považována za cestu dobrodružnou, ale nikoli do exotických krajín. Ovšem diplomantka sama upozorňuje, že možný exotický motiv Indiánů se mění na motivy sociální. Také se u Poláka a dalších vyhýbá přímo pojmu exotika. Tím nechci říci, že její pojetí uvedených autorů

nevyhovuje. Jen bych byla opatrná při zařazení těchto autorů do kapitoly o hledání ráje a urozeného dívocha. Zato výklad Zeyerových prací a zejména poetistických děl je z hlediska zadání objevný a přínosný.

Sympaticky působí trvalé propojování a komparace textů francouzských a českých, byť se to třeba z názvů jednotlivých kapitol jeví trochu jinak.

Potěšilo mne, že kolegyně Binarová ví, co je závěrečné shrnutí – neopisuje sama ze sebe už řečené, ale umí zobecnit svá pozorování a přitom dospět ke konkrétním, nově formulovaným výsledkům.

Nakonec ještě pár drobných připomínek.

- V pasážích věnovaných exotice 20. století mi chybí jméno Joa Hlouchy, který byl v té době nejpilnějším sepisovatelem exotických „žaponérií“ (např. Sakura ve větru) a který svou popularitou konkuroval nejvýznamnějším autorům své doby.
- Na str. 61 do první věty by bylo dobré vsunout slovo českého, protože jak Moe dobře ví, fejeton vznikl dávno před Nerudou právě ve Francii.
- V seznamu literatury obvykle používáme pojmu prameny pro to, co diplomantka označuje jako původní literaturu. Doufáme totiž, že i odborná literatura je původní a nikoli odvozená.

Otázky, které jsem k práci položila, jsou vesměs pouze doplňujícího, nikoli zásadního charakteru. Diplomantka se zhostila úkolu se úspěšně. Práci ráda doporučuji k obhajobě –
navrhovaná známka v ý b o r n ě.

Dr. Věra Menclová